ด่วนที่สุด

ที่ ตร ๐๐๐๙/ว ๑๗๑๙๐

ศาลากลางจังหวัดตราด
ถนนราษฎร์นิยม ตร ๒๓๐๐๐

๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการติดตามตรวจสอบย้อนกลับการรายงานข้อมูลสถานการณ์การระบาดศัตรูพืช

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการฯ จำนวน ๑ ชุด

๒. เกณฑ์การประเมินพื้นที่ระบาดศัตรูพืชของกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการเกษตร มีความประสงค์ที่จะสอบทานประสิทธิภาพ/ความเชื่อมั่นของระบบการรายงานสถานการณ์การระบาดศัตรูพืช เพื่อใช้ประโยชน์ในรอบการผลิต ปี ๒๕๖๗

จังหวัดตราดพิจารณาแล้ว เพื่อให้การรายงานในระบบรายงานสถานการณ์ระบาดศัตรูพืชของพืชเศรษฐกิจหลักมีประสิทธิภาพและมีความเชื่อมั่นของข้อมูลมากขึ้น เป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อคาดการณ์แนวโน้มหรือโอกาสที่จะเกิดการระบาดศัตรูพืช และสามารถแจ้งเตือนภัยกับเกษตรกรได้ทันท่วงที จึงคัดเลือกพื้นที่ติดตามตรวจสอบย้อนกลับการรายงานข้อมูลในจังหวัดตราดที่เป็นแหล่งปลูกทุเรียนที่สำคัญ ในระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ โดยดำเนินการ ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการรายงานข้อมูลสถานการณ์การระบาดศัตรูพืชระดับจังหวัดและระดับอำเภอ จัดเตรียมข้อมูลนำเสนอวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานในพื้นที่ (การสำรวจ/การเก็บข้อมูล/การบันทึกข้อมูลในระบบ) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางาน ณ สำนักงานเกษตรจังหวัดตราด

๒. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานระดับจังหวัดและอำเภอ ร่วมกับผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตรวางแผนคัดเลือกพื้นที่เพื่อสุ่มสำรวจสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญในอำเภอเมืองตราด

จึงขอให้อำเภอแจ้งเกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานการรายงานข้อมูลสถานการณ์การระบาดศัตรูพืชเข้าร่วมการติดตามงานดังกล่าว เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และพิจารณาแจ้งเกษตรอำเภอดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวินัย ขยันยิ่ง)
เกษตรจังหวัดตราด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด

สำนักงานเกษตรจังหวัด
กลุ่มอารักขาพืช
โทร: ๐-๓๙๕๑-๑๐๐๘
โทรสาร: ๐-๓๙๕๒-๓๓๘๕
E- mail : trat@doae.go.th

กำหนดการติดตามตรวจสอบย้อนกลับการรายงานข้อมูลสถานการณ์การระบาดศัตรูพืช
ในพื้นที่จังหวัดตราด
ระหว่างวันที่ ๑๗ – ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗

เวลา ๑๓.๓๐ น.	- ผู้แทนกรมฯ เดินทางถึงสำนักงานเกษตรจังหวัดตราด
เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๖.๓๐ น.	- เกษตรจังหวัด/ผู้แทนเกษตรจังหวัด กล่าวทักทายและแนะนำทีมงานสำนักงานเกษตรจังหวัดตราด
	- ผู้แทนกรมฯ ชี้แจงวัตถุประสงค์ และรายละเอียดการติดตามตรวจสอบย้อนกลับการรายงานข้อมูลสถานการณ์การระบาดศัตรูพืช
	- ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัดนำเสนอวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานในพื้นที่ (การสำรวจ/การเก็บข้อมูล/การบันทึกข้อมูลในระบบ)
	- แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางาน
	- ร่วมกันวางแผนคัดเลือกพื้นที่เพื่อสุ่มสำรวจแปลงเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในพื้นที่อำเภอเมืองตราด

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

เวลา ๐๙.๓๐ – ๑๖.๓๐ น.	- ผู้แทนกรมฯ ผู้แทนจังหวัดและอำเภอ ลงพื้นที่สำรวจแปลงเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน ในพื้นที่อำเภอเมืองตราด ตามที่ได้สุ่มคัดเลือกไว้
	- ผู้แทนกรมฯ เก็บข้อมูลตามแบบติดตามตรวจสอบย้อนกลับ
	- สรุปผลการติดตามตรวจสอบย้อนกลับการรายงานข้อมูลสถานการณ์การระบาดศัตรูพืช

หมายเหตุ: กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ทั้งนี้ หากมีข้อสงสัยประการใดกรุณาติดต่อสอบถามผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

๑. นางสาวสุภัทธิรา โคตรศิลากูล ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านอารักขาพืชและดินปุ๋ย กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์: ๐ ๒๙๔๐ ๖๑๘๑ เบอร์มือถือ: ๐๘ ๙๙๒๐ ๙๘๖๐

๒. นางสาวกิติยา จันทร์ละออ นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์: ๐ ๒๙๕๕ ๑๖๒๖ เบอร์มือถือ: ๐๘ ๑๘๒๐ ๑๓๓๔

เกณฑ์การประเมินพื้นที่ระบาดศัตรูพืชของกรมส่งเสริมการเกษตร

1. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

การสำรวจและเกณฑ์การระบาด: สำรวจติดตามสถานการณ์เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังในแปลง 10 จุด จุดละ 1 ต้น ให้ครอบคลุมพื้นที่สำรวจ โดยสำรวจทุกส่วนของต้นพืช

พื้นที่ระบาด = พบเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง 3 จุด ขึ้นไป

พื้นที่เฝ้าระวัง = พบเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง 1 - 2 จุด

2. เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

การสำรวจและเกณฑ์การระบาด: สำรวจติดตามสถานการณ์เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในแปลงนาข้าว 10 จุด (นาหว่าน สำรวจ 10 ต้น นับเป็น 1 จุดสำรวจ นาดำ สำรวจ 10 กอ นับเป็น 1 จุดสำรวจ)

พื้นที่ระบาด = พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเฉลี่ยมากกว่า 10 ตัว ต่อจุด

พื้นที่เฝ้าระวัง = พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเฉลี่ย 1 – 10 ตัว ต่อจุด

3. ศัตรูมะพร้าว

การสำรวจและเกณฑ์การระบาด : สำรวจจำนวนต้นที่ถูกทำลายในแปลง โดยนับจดต้นที่แสดงอาการแต่ละระดับความรุนแรง โดยประเมินพื้นที่ถูกทำลายจากจำนวนต้นมะพร้าวที่ถูกทำลายในแต่ละระดับ คำนวณต้นมะพร้าว 25 ต้น เท่ากับ 1 ไร่

3.1 **หนอนหัวดำ** นับทางใบเขียวสมบูรณ์ แยกตามระดับความรุนแรง

3.2 **แมลงดำหนาม** นับทางใบยอดที่ถูกทำลาย แยกตามระดับความรุนแรง

ระดับความรุนแรง	หนอนหัวดำ	แมลงดำหนาม
น้อย	มีใบเขียวสมบูรณ์ตั้งแต่ 13 ทางใบขึ้นไป	ทางใบยอดถูกทำลาย ตั้งแต่ 1 – 5 ทางใบ
ปานกลาง	มีใบเขียวสมบูรณ์ตั้งแต่ 6 – 12 ทางใบ	ทางใบยอดถูกทำลาย ตั้งแต่ 6 – 10 ทางใบ
รุนแรง	มีใบเขียวสมบูรณ์น้อยกว่า 6 ทางใบ	ทางใบยอดถูกทำลาย ตั้งแต่ 11 ทางใบขึ้นไป

3.3 **ด้วงแรดมะพร้าว**

การสำรวจและเกณฑ์การระบาด: การสำรวจจำนวนต้นมะพร้าวทั้งหมด หากพบทางใบมะพร้าวถูกทำลายเป็นรูปพัดให้ถือว่าระบาด โดยนับจำนวนต้นที่พบการระบาด หากเป็นมะพร้าวแกง 25 ต้น เท่ากับ 1 ไร่ มะพร้าวอ่อน 40 ต้น เท่ากับ 1 ไร่ สำหรับเกณฑ์การฟื้นตัวเมื่อสังเกตทางใบยอดที่ออกมาใหม่หากไม่พบอาการที่ถูกด้วงแรดทำลาย

เกณฑ์การฟื้นตัว: กรมวิชาการเกษตรแนะนำสังเกตทางใบยอดที่ออกมาใหม่หากไม่พบอาการที่ถูกด้วงแรดทำลายเท่ากับมะพร้าวฟื้นตัวแล้ว

ทั้งนี้ หากไม่ป้องกันกำจัดด้วงแรดมะพร้าวอย่างถูกวิธี ต้นมะพร้าวจะไม่มีโอกาสฟื้นตัว จึงแนะนำให้ทำกองล่อทำลาย สำหรับการป้องกันกำจัดโดยใช้สารเคมีฉีดเข้าลำต้นมะพร้าวเพื่อกำจัดด้วงแรด วิธีการนี้สามารถกำจัดทั้งด้วงแรดและด้วงงวงกรมวิชาการเกษตรอยู่ในระหว่างทำการทดสอบ

3.4 ด้วงงวง

การสำรวจและเกณฑ์การระบาด: ให้สำรวจจำนวนต้นมะพร้าวทั้งหมด หากพบต้นมะพร้าวคอหักพับยืนต้นตาย ให้ถือว่าระบาด โดยนับจำนวนต้นที่พบการระบาด หากเป็นมะพร้าวแกง 25 ต้น เท่ากับ 1 ไร่ มะพร้าวอ่อน 40 ต้น เท่ากับ 1 ไร่ ซึ่งควรมีการติดกับดักฟีโรโมน เพื่อตรวจสอบการเข้าทำลายของด้วงแรดและด้วงงวง

3.5 ไรสี่ขามะพร้าว

การสำรวจและเกณฑ์การระบาด: สำรวจติดตามสถานการณ์ไรสี่ขามะพร้าวในสวนมะพร้าว โดยสำรวจจำนวนต้นมะพร้าว ร้อยละ 10 ของจำนวนต้นมะพร้าวที่ปลูกทั้งหมดในแปลง หากพบผลมะพร้าวถูกทำลายให้ถือว่าระบาดทั้งแปลง (มะพร้าวอ่อน นับจำนวนต้นมะพร้าว 40 ต้น เท่ากับ 1 ไร่) การสำรวจและเกณฑ์การระบาดสำรวจตาม ISPM No.6 (Surveillance) โดยเดินอย่างมีระบบตามแบบแผนการสุ่มสำรวจมะพร้าว ดังนี้

จำนวนไร่ทั้งหมด	มะพร้าวน้ำหอม	มะพร้าวแกง
1 -20 ไร่	สำรวจ 10 - 80 ต้น	5 - 40 ต้น
20 -30 ไร่	สำรวจ 80 - 120 ต้น	40 - 60 ต้น
30 -40 ไร่	สำรวจ 120 - 160 ต้น	60 - 80 ต้น
40 -50 ไร่	สำรวจ 160 - 200 ต้น	80 - 100 ต้น
> 50 ไร่	> 200 ต้น	> 100 ต้น

โดยสำรวจติดตามสถานการณ์ไรสี่ขามะพร้าวในสวนมะพร้าวโดยสำรวจจำนวนต้นมะพร้าว 10 ต้น ในแปลง หากพบผลมะพร้าวถูกทำลาย จำนวน 1 ต้น ให้ถือว่าระบาดทั้งแปลง (มะพร้าวอ่อน นับจำนวนต้นมะพร้าว 40 ต้น เท่ากับ 1 ไร่) หากพบแปลงที่ระบาดร้อยละ 10 ของจำนวนแปลงในตำบล ให้ถือว่าตำบลนั้นระบาดทั้งตำบล

เกณฑ์การฟื้นตัว : กรมวิชาการเกษตรแนะนำให้สังเกตผลมะพร้าวในรุ่นต่อไป หากพบอาการน้อยลง ไม่พบอาการทุกลูกถือว่าฟื้นตัว

การป้องกันกำจัดที่ได้ผลดีที่สุดคือการทำลายผลมะพร้าวทั้งแปลงพร้อมกัน ในรุ่นต่อไปแนะนำพ่นสารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรตั้งแต่ระยะดอกบานจนถึงยระยะผลที่มีขนาดเล็ก

4. หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด

การสำรวจและเกณฑ์การระบาด: สำรวจติดตามสถานการณ์หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดในแปลง จำนวน 10 จุด ๆ ละ 10 ต้น เพื่อประเมินพื้นที่ถูกทำลายคิดเป็นร้อยละ

อายุข้าวโพด	ไม่ระบาด (พื้นที่เฝ้าระวัง)	รุนแรงน้อย	รุนแรงมาก
1 - 21 วัน	พื้นที่ถูกทำลาย น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 10	พื้นที่ถูกทำลาย ร้อยละ 11 - 30	พื้นที่ถูกทำลาย มากกว่าร้อยละ 30
22 – 45 วัน	พื้นที่ถูกทำลาย ร้อยละ 1 - 30	พื้นที่ถูกทำลาย ร้อยละ 31 - 50	พื้นที่ถูกทำลาย มากกว่าร้อยละ 50
มากกว่า 45 วัน	พื้นที่ถูกทำลาย น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 10	พื้นที่ถูกทำลาย ร้อยละ 11 - 30	พื้นที่ถูกทำลาย มากกว่าร้อยละ 30

เอกสารอ้างอิง : Fall Armyworm in Africa : A guide for integrated pest management

5. โรคใบด่างมันสำปะหลัง

การสำรวจ: การสำรวจแปลงสม่ำเสมอ แบ่งออกเป็น 2 กรณีคือ

1) มันสำปะหลังอายุ 1 – 4 เดือน ให้สำรวจอย่างน้อย 1 - 2 ครั้ง โดยเดินสำรวจ 1 แถว เว้น 5 แถว แบบตัวยู โดยสังเกตใบบริเวณส่วนยอด เมื่อพบต้นที่มีอาการใบด่างให้รีบทำลาย

2) มันสำปะหลังอายุตั้งแต่ 4 เดือนขึ้นไป หรือก่อนขุดเก็บเกี่ยว ให้สำรวจอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยเดินสำรวจ 1 แถว เว้น 3 แถว แบบตัวยู

เกณฑ์การประเมินพื้นที่ระบาด: กรมวิชาการเกษตรได้เสนอหลักเกณฑ์ในการประเมินพื้นที่ระบาด ดังนี้

1) กรณีพบต้นมันสำปะหลังเป็นโรคใบด่างกระจายทั่วแปลง ให้ถือว่าพื้นที่ระบาดเท่ากับพื้นที่ปลูก ตัวอย่างเช่น พื้นที่ปลูก 4 ไร่ พบต้นที่เป็นโรคกระจายทั่วแปลงให้ประมาณพื้นที่ระบาดเท่ากับ 4 ไร่

2) กรณีพบต้นมันสำปะหลังเป็นโรคใบด่างเป็นหย่อม ๆ หรือบริเวณมุมใดมุมหนึ่งของแปลง ให้แบ่งขอบเขตย่อยของแปลงในบริเวณที่พบโรค โดยเฝ้าระวังในรัศมี 20 เมตร โดยประมาณจากจุดที่พบต้นเป็นโรคเพื่อประมาณพื้นที่ในขอบเขตย่อยนั้นเป็นพื้นที่ระบาด โดยคิดเป็นสัดส่วนหรือร้อยละเทียบกับพื้นที่ปลูก (กรณีนี้หากพื้นที่ปลูก เม่ากับ 4 ไร่ พบพื้นที่ระบาดประเมินได้ร้อยละ 25 ของพื้นที่ปลูก จึงประมาณได้ว่าพื้นที่ระบาด เท่ากับ 1 ไร่)

6. โรคลำต้นเน่าปาล์มน้ำมัน

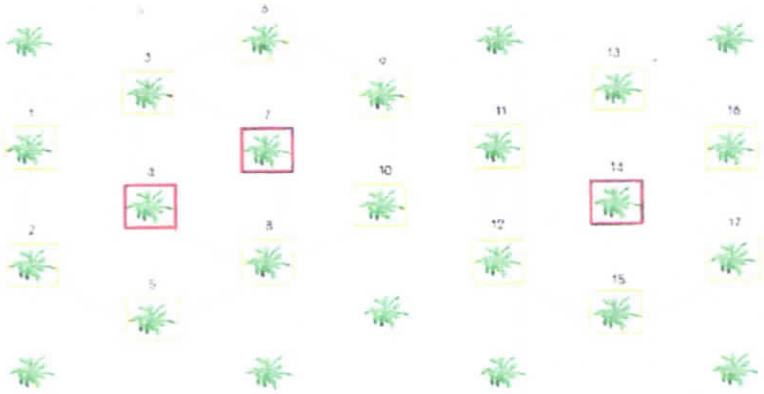

การสำรวจและเกณฑ์การระบาด : เมื่อพบต้นปาล์มน้ำมันที่แสดงอาการที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นหรือแสดงอาการทุกส่วนร่วมกัน โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีประวัติพบการระบาดของโรค ให้ถือว่าปาล์มน้ำมันต้นนั้นเป็นโรคลำต้นเน่า และให้นับรวมต้นปาล์มน้ำมันที่อยู่รอบต้นที่แสดงอาการทุกต้นถือเป็นต้นที่พบการระบาด (เนื่องจากรากของต้นที่เป็นโรคจะสัมผัสกับรากของต้นข้างเคียงทำให้มีโอกาสติดโรคสูง) ตัวอย่างเช่น ต้นที่แสดงอาการคือต้นที่ 4, 7 และ 14 เมื่อนับรวมต้นที่อยู่รอบต้นที่แสดงอาการทุกต้น พบต้นที่มีการระบาด เท่ากับ 17 ต้น เปรียบเทียบเป็นจำนวนไร่ เท่ากับ 17/22 = 0.77 ไร่ (ปาล์มน้ำมัน 1 ไร่ = 22 ต้น)

7. หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน

การสำรวจและเกณฑ์การระบาด: ใช้กับดักแสงไฟ (Black light) เพื่อล่อตัวเต็มวัยให้เข้ามาติดกับดักช่วงทุเรียนติดผล (ตั้งแต่ระยะผลอ่อน - ผลแก่) โดยตรวจดูตัวเต็มวัยของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนในกับดักแสงไฟ ดังนี้

- สำรวจทุก 2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ในเดือน ก.พ. และ พ.ค. - มิ.ย.
- สำรวจทุกวัน หลังฝนตกหนัก ในเดือน มี.ค. - เม.ย.

<u>หากพบตัวเต็มวัยในกับดักแสงไฟ 1 ตัว</u> ให้ถือว่าพบการระบาดของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนในแปลงนั้น

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย